

Також, вагомий вплив в процесі підготовки має Величина та спрямованість тренувальних і змагальних навантажень визначаються особливостями застосування та порядком сполучення таких компонентів: тривалість і характер пауз між окремими повтореннями; кількість вправ у деяких утвореннях тренувального процесу (в окремих заняттях та їх частинах, мікроциклах).

Іноді шляхом варіювання одного з компонентів можна змінити спрямованість тренувального навантаження.

Спортивна підготовка студентів-більярдистів досягне своєї мети в тому випадку, якщо тренер-викладач спрямує та організує її як педагогічну систему, що складається з великої кількості взаємопов'язаних чинників, спрямованих на досягнення високого рівня спортивної майстерності.

Отже, навчально-тренувальний процес підготовки це складний та багатогранний в якому основними чинниками організації системи спортивної підготовки студентів-більярдистів є:

- діагностика індивідуальних здібностей та вибір відповідної дисципліни більярдного спорту;
- навчально-тренувальний процес, змагання та реабілітація;
- спосіб життя, що дозволяє сполучати заняття спортом з інтелектуальним та духовним (емоційним) розвитком особистості;
- контроль та коригування системи спортивної підготовки в цілому та її компонентів.

Крайовський В. Я.,

Панченко В. Ф.,

Захарчук І. Р.

Національний університет Львівська Політехніка, Київ, Україна

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Міжрегіональна академія управління персоналом, Київ, Україна

ВПЛИВ ІСНУЮЧОЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА РІВЕНЬ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ

В ході повної перебудови сфери вищої освіти та значних змін у соціально-економічному житті країни спостерігається поступове моральне старіння фізкультурно-освітніх парадигм, обмеженість традиційних методологічних напрямків у закладах вищої освіти (далі – ЗВО). Нормативно-правове забезпечення фізичного виховання здобувачів вищої освіти відповідно до Плану імплементації Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII діє лише в тих рамках, які не суперечать цьому закону [1].

Незважаючи на необхідність враховувати на агресивні дії з боку Російської Федерації у 2014 році та значний вплив спортивної спільноти України Міністерству освіти і науки України (далі – МОН) не вдалося залишити в навчальному процесі навчальну дисципліну «Фізичне виховання» у ЗВО, як обов'язкову для студентської молоді [2].

Відповідно до рішення Кабінету Міністрів України з метою збереження системи фізичного виховання студентської молоді наказом МОН від 15.05.2015 № 534 було утворено міжвідомчу робочу групу по модернізації системи фізичного виховання студентів у ЗВО. За результатами роботи цієї групи МОН підготувало рекомендації, що зазначені в листі від 25.09.2015 № 1/9-454, в якому передбачено

різні підходи до застосування форм організації фізичного виховання зі студентами ЗВО [3].

Однак реальної модернізації та навіть продовження осучаснення системи фізичного виховання студентської молоді не відбулось, що підтверджується документально. Керівниками більшості ЗВО прийнято рішення організувати фізичне виховання переважно у вигляді факультативних занять за власним бажанням. Зазначена модель фізичного виховання передбачає проведення занять у вигляді тренувань виключно в окремій секції за вільним вибором виду спорту без обов'язкової перевірки рівня фізичної підготовленості. Зміст, обсяг і контроль тренувального процесу не визначається жодним документом. Методичну підготовку студентів із проведення форм фізичного виховання взагалі не передбачено для опанування. За підсумком у студентів ЗВО не формується самооцінка своїх фізичних здібностей і необхідність оволодіння теоретичними знаннями й методичними навичками з фізичної культури, внаслідок чого фізичне виховання, як педагогічний процес, втрачає риси виховання і соціалізації особистості. Крім того, перелік вправ загальної фізичної підготовки жодним чином не впливає на попередню підготовку майбутнього офіцера запасу через відсутність в програмах навчання військово-прикладних вправ [4].

Слід вказати, що відповідно до вимог законодавства України студенти ЗВО та інші громадяни України з освітнім ступенем «бакалавр» мають право навчатись за програмою підготовки офіцерів запасу у військових навчальних підрозділах (далі – ВНП) ЗВО. При цьому майбутні офіцери за всіма без виключення військово-обліковими спеціальностями відповідно до встановлених компетенцій зобов'язані знати основи підтримання належного фізичного стану особового складу і вміти розвивати необхідні їх фізичні якості [5].

Під час дослідження системи підготовки офіцерів запасу в ВНП ЗВО нами встановлено, що переважна чисельність громадян України, які виявляють намір навчатись за програмою підготовки офіцерів запасу, є студентами. Попередньо проведений нами аналіз стану фізичної підготовленості вказує на недостатній вхідний рівень фізичної підготовленості студентів ЗВО, який значно знижується протягом наступних двох років навчання у ВНП ЗВО і безпосередньо впливає на якість і своєчасність виконання нормативів бойової підготовки [3]. В ході дослідження встановлено, що нормативно-правовими документами жодним чином не конкретизовано обсяг компетенцій з рівня методичної підготовленості з фізичної підготовки, яка є складовою частиною загальної системи навчання та виховання особового складу Збройних Сил України (далі – ЗСУ). Внаслідок зазначеного створено передумови підготовки офіцерів тактичної ланки з недостатнім рівнем знань і вмінь щодо організації і проведення фізичної підготовки з особовим складом.

Між тим, значне збільшення чисельності призову до ЗСУ офіцерів запасу на тлі бойових дій в ході війни Російської Федерації, розпочатої проти України 24.02.2022, значне підвищення фізичного навантаження на воїнів, які безпосередньо дають відсіч ворогу застосовуючи важке озброєння, призвело до необхідності збільшення уваги щодо оновлення змісту фізичного виховання студентської молоді та усунення проблем із недостатнім рівнем як фізичної так і методичної підготовленості офіцерів запасу.

Також слід відмітити, що 7 червня 2022 року під час Круглого столу «Військово-патріотичне виховання учнівської та студентської молоді в умовах

боротьби за Україну», проведеного за ініціативи Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, іншими дослідниками виявлено ті самі тенденції в учнів закладів загальної середньої освіти та було запроваджено експериментально проведення половини основної частини уроку «Фізична культура» вправ загальної фізичної підготовки, а іншу половину основної частини наповнити змістом військово-прикладних вправ (метання навчальної гранати, подолання окремих елементів смуги перешкод, вивчення окремих приймів рукопашного бою тощо). Зазначене підтверджує наші дослідження в цьому напрямку.

За результатами проведеного нами дослідження виявлено повільний, але сталий процес девальвації фізичної підготовки у фізичній культурі закладів освіти, одним із наслідків якого є негативний вплив існуючої системи фізичного виховання студентів у ЗВО на рівень їх підготовки за програмою офіцерів запасу у ВВП ЗВО. Відсутність конкретизованого змісту, відсутність в програмах навчання вправ військово-прикладної направленості, обмежений обсяг часу і змісту для проведення фізичної підготовки громадян України, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу у ЗВО, ще більше посилює негативні наслідки виведення навчальної дисципліни «Фізичне виховання» з нормативної і варіативної частин освітніх програм у більшості ЗВО на якість мобілізаційного ресурсу держави в найближчому майбутньому, що в свою чергу вимагає внесення відповідних змін у нормативно-правовий комплекс із підготовки офіцерів запасу в умовах навчання студентів у ВВП ЗВО та повернення як мінімум до варіативної частини навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у ЗВО.

Література

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 12.05.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
2. Про стан розвитку фізичного виховання у вищих навчальних закладах України III - IV рівнів акредитації. Рішення Колегії Міністерства освіти і науки України (Протокол від 01.12.2014 № 8/4-18) URL : <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/doradchi-organi/kolegiya-ministerstva/rishennya-kolegiyi>.
3. Лист Міністерства освіти і науки України від 25.09.2015 № 1/9-454 «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах». – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/4440->.
4. Краснов В. П., Панченко В. Ф. Аналіз існуючої системи фізичного виховання студентів / В. П. Краснов, // Науковий вісник УжНУ. – 2018. – № 1 (42). – С. 314–319.
5. Моніторинг якості підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України : наук.- метод. посібник / А. М. Алімпієв та ін. ; за заг. ред. І. В. Толока. – Х. : ХНУПС, 2017. – 244 с.